

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
"Естетика ландшафту"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90
Семестр, Рік	II / 1
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Коломієць Катерина Василівна; кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	(0482) 68-78-42
E-mail:	geotourism@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: 1 год., понеділок, 15.00-16.00 Онлайн-консультації: ZOOM – понеділок 16.00-16.30 (запрошення надсилається в групу Viber)

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. В позааудиторний час студенти зможуть поставити питання під час консультації (понеділок, з 15.00-16.30). Інші види комунікації: група в Viber, очна та онлайн консультації за розкладом

e-mail: geotourism@onu.edu.ua

телефон: (0482) 68-78-42

соціальні мережі: Viber (за номером телефону)

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни - дослідження естетичного впливу природних та міських ландшафтів на психіку та життєдіяльність людини, у тому числі подорожі з метою знайомства з унікальністю та різноманіттям природних та міських ландшафтів.

Пререквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Естетика ландшафту" викладається магістрам 1 курсу після засвоєння навчальних дисциплін «Логістика в туризмі», «Географія світової спадщини».

Мета курсу - отримання майбутніми фахівцями сфери туризму професійних знань про різноманіття природних і міських ландшафтів та їх естетичного впливу на людину, що потребує наукового пояснення та визначення логічних принципів та категорій.

Завдання дисципліни: - обґрунтування теоретико-методологічних засад курсу «Естетика ландшафту»;

- виявлення особливостей пейзажу для формування візуальної естетичної моделі;
 - дослідження естетичної оцінки пейзажу;
 - аналіз методики оцінки агресивності і гомогенності візуальних полів в міському середовищі;
 - аналіз психолого-естетичних критеріїв оцінки ландшафту;
 - дослідження географо-естетичних критеріїв оцінки ландшафту;
- Очікувані результати.

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Естетика ландшафту» студент повинен **знати**:

- сучасні наукові концепції та моделі курсу «Естетика ландшафту»;
- методику естетичної оцінки пейзажу;

- методику оцінки агресивності пейзажу в міському середовищі;
- психолого-естетичні критерії оцінки ландшафту;
- географо-естетичні критерії оцінки ландшафту;

вміти:

- володіти методологією досліджень формування візуальної естетичної моделі ландшафту;
- володіти методами естетичної оцінки пейзажу;
- володіти методами оцінки агресивності пейзажу в міському середовищі;;
- пояснювати психолого-естетичні критерії оцінки ландшафту;
- оперувати географічною інформацією стосовно критеріїв естетичної оцінки ландшафту;

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Перелік тем (загальні блоки)

Тема 1. Основні поняття естетики ландшафту

Історія формування естетики як наукового напрямку. Зв'язок естетики як наукового напрямку з різнобічними дослідженнями мистецтва в психології, соціології, семіотичі, кібернетиці для створення цілісної теоретичної моделі художньої діяльності. Суб'єкт-об'єктний системний підхід в розумінні прекрасного для визнання об'єктивних основ естетичного сприйняття в реально існуючій гармонії навколишнього світу.

Тема 2. Історія осмислення естетики природи.

Погляди античних філософів на гармонію і красу природи в системній організованості і цілісності та вторинність мистецтва по відношенню до природи; мистецтвознавчі трактати епохи Відродження, історія введення терміну "ландшафт" в науковий ужиток мистецтвознавчої літератури; методологічні висновки механістичної наукової революції XVII–XVIII ст., пізнання природи за допомогою експерименту, досвіду і фізико-математичних розрахунків.

Тема 3. Гармонійні закони природи. Золотий переріз. Симетрія в природі. Ритм. Фрактали. Гармонійні закони кольорознавства. Природний диктат кольору.

Методологічні підходи до вивчення ландшафтів; головні закони і закономірності природи: симетрія в природі, ритм (біологічний, сезонний, добовий), фрактали.

Зміст поняття «колір»; природну структуру кольору: хроматична і ахроматична групи; характеристики хроматичних кольорів: якісні параметри (колірний тон і насиченість), кількісний параметр (яскравість); структуру кольорів по поєднанню: перша група - споріднені кольори, друга група - споріднено-контрастна, третя група - контрастні кольори; про психоемоційну дію кольору; про певну символіку кольору: позитивний та негативний зміст; чинники впливу на сприйняття кольорів людиною: національні особливості, соціокультурні та інші.

Тема 4. Пейзажна композиція. Композиційна структура картин в пейзажному живописі.

Зміст суб'єкт-об'єктного поняття «пейзаж»; зміст поняття «ландшафт»; просторово-часова структура пейзажу; елементи пейзажної композиції в ландшафтній архітектурі; структурні блоки пейзажу в ландшафтній архітектурі - пейзажні сюжети, які утворюють власне пейзаж. основне завдання садово-паркового мистецтва.

Тема 5. Класифікація природних пейзажів та їх естетична оцінка

Мета та підходи до класифікації ландшафтів: структурно-генетичний, геохімічний, геофізичний, соціальнофункціональний та інші; проблеми становлення і пошуку оптимальних варіантів класифікації пейзажів; структурно-фізіономічну класифікацію природних пейзажів.

Тема 6. Методики естетичної оцінки пейзажу

Методика естетичної оцінки на основі характеристики компонента, який найоб'єктивніше відбиває природний комплекс; методика естетичної оцінки на основі покомпонентного аналізу естетичних властивостей пейзажу; спеціальні критерії характеристики естетичної привабливості заповідної території за методикою дослідження естетичних цінностей територій заповідних об'єктів: рельєф, міра і характер лісистості, озерність ландшафтів; методика естетичної оцінки пейзажу.

Тема 7. Методики оцінки агресивності і гомогенності візуальних полів в міському середовищі.

Методики інструментальної оцінки пейзажних картин: оцінку пейзажних картин за допомогою спеціалізованих приладів, метод зовнішнього спостереження, метод використання психологічного експерименту; методики оцінки агресивності візуального поля, відсутності гармонійної єдності з природним середовищем; методику письмового опитування, особливості анкетування; методику фотофіксації.

Тема 8. Методика визначення схем композиційних структур парків.

Закони композиції при формуванні паркового об'єкту; особливості планувальної та просторової композицій; особливості створення осьових, променевих або кільцевих схем композиції на основі мережі паркових стежин і доріг; значення існуючих на околиці міста лісових масивів, насаджень яких залишилися незмінними, для створення парків; значення транзитних шляхів у створенні планувальних схем парків.

Рекомендована література

Основна:

1. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: Монографія: У 2-х томах. Київ : ВПЦ "Київський університет". Т. 1. 2005. 431с.; Т. 2. 2005. 504 с.
2. Гродзинський М.Д., Михайленко О.В. Естетика ландшафту: навчальний посібник. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2005. 183 с.
3. Дідик В.В. Естетика та композиція ландшафту. Проектування ландшафтних об'єктів: композиція та естетичні засади: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 244с.
4. Калашник І.Г. Естетичні смаки: їх витоки та формування. Запоріжжя : Просвіта, 2001. 344 с.
5. Красеха Є. Н. Біогеографія з основами екології. Навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2012. 572 с.
6. Левчук Л.Т., Кучерюк Д.Ю., Панченко В.І. Естетика. Київ, 2000.
7. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В.. Основи екологічного туризму: навч. посіб. 2-е видання, доповнене. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 240 с.
8. Топчієв О. Г., Коломієць К. В., Сич В. А., Яворська В. В. Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 332 с.

Додаткова:

1. Бучко Ж. Естетичне оцінювання гірських ландшафтів для потреб туризму // Фізична географія і геоморфологія. 2004. Вип. 46. Том 1. С. 177–181.
2. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України : підручник. Київ : Знання, 2005. 512 с.
3. Петлін В. Концепції сучасного ландшафтознавства. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 351 с.

4. Сич В. А. Екотуризм в межах священних природних місць // Географія та туризм. 2019. № 50. С. 168-177.
5. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В. Напрями систематизації рекреаційних благ // Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки. 2020. Том 25. Вип. 2 (37). С. 199-212.
6. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Принципи і методи кваліметричної оцінки рекреаційно-туристичного потенціалу // Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки, 2022. Том 27. Випуск 1(40). С. 114-129.
7. Bourassa S.C. The Aesthetics of Landscape. London and New York: Belhaven Press, 1991. 346 p.
8. Bilous, L.; Samoilenko, V.; Shyshchenko, P.; Havrylenko, O. GIS in landscape architecture and design 20th International Conference Geoinformatics: Theoretical and Applied Aspects 2021 | Conference paper. DOI: 10.3997/2214-4609.20215521034
9. Sych V.A., Yavorska V.V., Kolomiyets K.V., Prykhodko Z.V. Research of the recreational environment of the city and suburban area - conceptual approaches. // Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки. Том 28. Випуск 2(43) 2023. С. 90-101.

Політика оцінювання

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Поточний контроль									Виконання індивідуального завдання	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	25	100
8	8	8	8	8	8	7	10	10		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Самостійна робота здобувачів

Робота здобувачів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота студентів контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг самостійної роботи містить завдання, які вимагають від студента систематичного самостійного виконання.

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю.

Результати навчання, здобуті у неформальній/інформальній освіті, визнаються згідно Положення про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2024_final.pdf

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового

контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні практичні та семінарські роботи, підсумковий тестовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату всі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. Всі індивідуальні самостійні завдання мають бути здані і захищені не пізніше передостаннього заняття. У разі порушення термінів здачі і захисту самостійних індивідуальних завдань кількість балів за їх виконання зменшується. Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні. У разі відсутності або низького результату підсумковий тестовий контроль перескладається одноразово на останньому тижні в день планової консультації.

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування, студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання; студент повинен вільно володіти матеріалом, посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування та запізнь: студент не повинен пропускати практичні заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.